

Voorwoord.

1. Wij, de NGO's uit de UNECE-regio waren samen in het NGO-Forum (20/9:2017) om deel te nemen aan de herziening van het 15 jaar oude "Madrid International Plan of Action on Aging (MIPAA)" en de "UNECE Regional Implementation Strategy (RIS)".
2. We waarderen de geboden kans om het effect van het MIPAA op ouderen in de UNECE regio te bespreken. We beseffen dat het MIPAA geen mensenrechteninstrument is, maar zijn bekommerd omdat het groot potentieel van dit actieplan voor toekenning van volledige rechten van ouderen (burgerlijke, politieke, sociale, economische en culturele) totnogtoe niet gebruikt is.
3. Alhoewel we beseffen dat veel UNECE landen een zware crisis beleefden tijdens de voorbije 5 jaren, vindt het NGO-Forum dat het MIPAA-potentieel als gangmaker van beleidsverandering ter verbetering van de situatie van ouderen onderbenut. We dringen erop aan dat onzekerheid over fiscaliteit geen excuus kan zijn voor inactiviteit.
4. De herziening van het plan en zijn doelstellingen vanaf 2017 moeten focussen op de stroomlijning van het volledige gamma rechten van ouderen in het RIS. De herziene verbintenissen van de lidstaten moeten bovendien geënt zijn op de recente ontwikkelingen in de "VN Open Ended Working Group on Aging (OEWG)" om de rechten van ouderen te bevorderen.
5. Het NGO-Forum ondersteunt de aanbeveling van de onafhankelijke VN-experte in mensenrechten, Mevr. Rosa Kornfeld-Matte, om een bindend wettelijk instrument uit te werken, zoals een internationale conventie, om de specifieke hindernissen te bestrijden die ouderen ondervinden bij de realisatie van hun mensenrechten, en om de lidstaten aan te zetten tot gebruik van de complementariteit van de twee processen voor toepassing van de mensenrechten voor ouderen.
6. Verder roepen we de lidstaten op ouderen op te nemen in het toepassingsgebied van Agenda 2030 en de VN-doelstellingen voor Duurzame Ontwikkeling, en een visie op de levenscyclus mee te nemen in de beleidsprogramma's van Agenda 2030 en de Doelstellingen Duurzame Ontwikkeling, met inbegrip van controle en evaluatie.
7. We roepen de lidstaten ook op om rekening te houden met de besluiten van de aanstaande 56ste Commissie Sociale Ontwikkeling over deze 3de herziening van het MIPAA.

NGO-FORUM AANBEVELINGEN.

Opdat het potentieel van het MIPAA een instrument zou zijn voor de bescherming van de rechten van ouderen, beveelt het NGO-Forum aan de lidstaten:

8. Doe mee aan opvolgingsacties n.a.v. het Syntheseverslag over de toepassing van het MIPAA 2012-2017. (Nota van het secretariaat: ECE/AC – 30/2017/3)

9. Neem sterke maatregelen om bewustzijn en draagkracht te verhogen en elimineer verwaarlozing, misbruik en geweld, vooral geweld tegen oudere vrouwen en dementen, en creëer diensten om ouderenmisbruik aan te pakken.
10. Ontwikkel beleid dat iedere vorm van leeftijdsdiscriminatie, ageïsme en negatief gedrag t.a.v. ouderen weert.
11. Antwoord op de bijzondere uitdagingen van ouderen: toegang tot diensten en goederen; een adequaat inkomen om waardig te leven; werk en levenslang leren; sociale netwerken om eenzaamheid te bekampen en om sociale participatie te bevorderen; toegankelijke, betaalbare en kwaliteitsvolle gezondheidszorg (ook langdurige) gedekt door een universele gezondheidsuitkering voor het volledig spectrum van preventie, behandeling, revalidatie en palliatieve zorg.
12. Ontwikkel gemeenschappelijke indicatoren i.v.m. de doelstellingen van het MIPAA om het impact van sociale maatregelen en het echte effect van het MIPAA-kader op het leven van ouderen te onderzoeken, om aan te tonen hoe beleidsmaatregelen ingrijpen op ageïsme en ouderen toelaten waardig te leven en actief te participeren.
13. Ken en volg de aanbeveling van de VN onafhankelijke experte voor mensenrechten van ouderen namelijk een bindend instrument ontwikkelen om de specifieke hindernissen te bestrijden die ouderen treffen bij het respecteren van hun mensenrechten.
14. Ruim barrières op en versterk de stem van ouderen en hun organisaties in de monitoring en de toepassing van het MIPAA (door meer transparantie en raadplegingmomenten), opdat het volle potentieel wordt gebruikt voor consensus van alle betrokkenen en voor de uitbouw van een inclusieve samenleving van alle leeftijden.
15. Pas de UNECE-oproep toe: actieve strategieën ontwikkelen om de economische, sociale en gezondheidsnoden van migranten en vluchtelingen te lenigen.
16. Versterk onderzoek en statistiek over ageing en betrek ouderen en hun organisaties bij de omzetting van de resultaten in gedragen en evidente beleidsbesluiten.

De mogelijkheden van ouderen erkennen.

Het NGO-Forum roept de lidstaten op:

17. Erken tenvolle dat ouderen belangrijke bijdragers zijn voor de samenleving, de nationale economie, hun families, en hun leefomgeving, en niet steeds hulpbehoevend zijn.
18. Raadpleeg actief en betrek ouderen bij het uittekenen van beleidsmaatregelen en strategieën die hen aangaan, evenals bij de besluitvorming en alle toepassingsprocessen.
19. Erken de mogelijkheden van de duidelijke stijging van de 80plussers die nog volledig wensen deel te nemen aan de samenleving, in de gemeenschappen en plaatsen waar ze leven, en hou er rekening mee dat de meeste ouderen in hun eigen woonst willen blijven.
20. Bestrijd ageïsme door campagnes van verhoogd besef over veroudering, inbegrepen – maar niet beperkt tot – de WHO-campagne tegen ageïsme. Ministers moeten partner zijn met het middenveld en training opzetten om vooroordelen en neerbuigende houdingen te bestrijden bij een brede waaier van beroepen zoals politie, zorgverleners, ambtenaren en administrateurs.

Aanmoediging van een langer beroepsleven en arbeidsgeschiktheid.

21. Bestrijd stereotypes en leeftijdsdiscriminatie op de arbeidsmarkt door wetgeving die de discriminatie bant en versterk diversiteit van de werkenden: voorzie nationale fondsen voor promotie van het besef van de waarde van ouderen in het bedrijf en in de hele samenleving.
22. Bepaal specifieke tewerkstellingsdoelen voor de deelname van ouderen aan de arbeidsmarkt en programma's van levenslang leren. Sponsor vormingsprogramma's die het potentieel van ouderen tonen.
23. Erken de waarde van informele zorg vanwege ouderen, door toekenning van zorgrechten, flexibel zorgverlof en compensaties voor die zorgende ouderen, vooral oudere vrouwen.
24. Bescherm werknemers van alle leeftijden door gezondheids- en veiligheidsregels, inbegrepen emotionele en sociale risico's van het werk; verhoog de preventie door de werkplaatsen aan te passen aan de behoeften van ouder wordend personeel. Ondersteun innovatief ondernemerschap gericht op nieuwe oplossingen voor tewerkstelling van ouderen.
25. Respecteer het recht van ouderen om te werken, want gewijzigde arbeidsvormen en betere gezondheid zullen langer werken wenselijk maken voor vele ouderen, en moedig intergenerationele aspecten in de werkkring aan, en sponsor mogelijkheden van ouderen om hun vaardigheden en kennis over te dragen aan de maatschappij en de volgende generaties.
26. Bevorder flexibele overgangen naar pensioen, die ouderen toelaten hun werktijd te verminderen zonder verlies van verworven sociale bescherming, zoals pensioen of ziekteverzekering; maak de combinatie van deeltijds werk en deeltijds pensioen mogelijk.

Waarborg waardig ouder worden.

27. Waarborg de doelmatigheid van pensioenen en erken individuele pensioenrechten voor iedereen zodat waardig leven mogelijk is tot op hoge leeftijd, met inbegrip van degenen die hun loopbaan onderbraken - vooral vrouwen - , die zorgden voor familieleden tijdens hun beroepsloopbaan.
28. Versterk gendergelijkheid in verloning en loopbaankansen door maatregelen als kinderopvang en ouderenzorg opdat in de toekomst vrouwen compensaties en een behoorlijk pensioen krijgen.
29. Zorg nu voor overgangsmaatregelen om de genderkloof voor vrouwen te overbruggen.
30. Verzeker een voldoende minimum inkomen tot op hoge leeftijd teneinde armoede te bestrijden en sociale uitsluiting te voorkomen; erken minimum inkomensmodellen zoals een minimum pensioen als een basisrecht op waardigheid en zelfstandigheid.
31. Bevorder het recht van ouderen op waardigheid, fysisch en mentaal welzijn, vrijheid en veiligheid. Kwaliteitsnormen in gezondheidszorg en lange-termijn-zorginstellingen moeten ingevoerd en gecontroleerd worden.
32. Heb bijzondere aandacht voor radicale wijzigingen, voorzien in de zorg en de wijze waarop ouderen in de samenleving participeren, namelijk het stijgend gebruik van technologische hulpmiddelen en robotica. Let erop dat die de menselijke zorg niet verminderen. Betrek ouderen bij alle stadia van de ontwikkeling van nieuwe diensten, technologieën en producten, vanaf het concept tot de toepassing en verzekeren de betaalbaarheid.

33. Volg de aanbeveling van de VN onafhankelijke experte in haar verslag over digitalisering en gebruik van robots, en verzeker dat de technologische hulpmiddelen overeenstemmen met de behoeften en voorkeuren van ouderen.
34. Neem maatregelen om de waardering, training en verloning van zorgverleners te verbeteren, opdat zowel de verzorgende als de verzorgde waardig kunnen leven.
35. Reglementeer de deelname van ouderen aan klinische proeven van geneesmiddelen en ondersteun onderzoek en pharma-waakzaamheid zodat de kennis over gebruik en impact van geneesmiddelen toeneemt.
36. Benader, informeer en help die ouderen die vanuit een kwetsbare positie hun rechten niet kunnen opeisen: de zeer oude, de gehandicapte en/of geïsoleerd levende, oudere migranten, vluchtelingen, etnische minderheden. Neem maatregelen om hen actief te betrekken in hun gemeenschap en in de brede samenleving.
37. Verzeker gelijke toegang voor ouderen tot diensten tijdens en na natuurrampen of andere humanitaire noodtoestanden, zoals aanbevolen door de WHO, ADCAP en andere instanties, en gebruik hun waardevolle ervaring in rampmanagement.
38. Erken het belang van intergenerationele relaties door initiatieven te voorzien die de intergenerationele samenwerking ontwikkelen en doen groeien.
39. Doe beroep op ouderen en op het maatschappelijk middenveld en werk met hen samen opdat de afspraken van deze Ministerconferentie volledig zouden worden gerealiseerd; voorzie planningsvergaderingen met ouderen en het georganiseerd middenveld op nationaal vlak om de verbintenissen uit te dragen, om publiek te rapporteren – zowel nationaal als regionaal – over de resultaten van ondernomen acties.